

prof. PhDr. Marie Königová, CSc.

Post Bellum | Příběhy našich sousedů | Paměti národa

Umění vést dialog

„Někde jsem četla, že když člověk vede nějakou debatu s druhým člověkem, tak by si měl podvědomě sledovat, kolik času mluví on a kolik dá svému partnerovi.“

Nejen štěstí

„Člověk nikdy neví, k čemu se může hodit smůla.“

Dětský sen

„Můj praprvotní sen, ale to je možná sen řady dětí, bylo stát se učitelkou. Asi proto, že je to vlastně první profese, se kterou se člověk setkává. Takže naši mi koupili takovou malou tabuli a já jsem hned od první třídy na ní psala a vykládala jsem prázdnému pokoji. A to mě strašlivě bavilo.“

Životopis

Narozena v Praze 6.8.1931.

2003 odchod do důchodu

1994 – 2000 proděkanka pro studijní záležitosti FF UK

1995 profesorská habilitace na téma „Dnešní pojetí bibliometrických metod“

1993 dvouměsíční stáž Lyon

1991 docentská habilitace na téma „Aplikace matematických metod v

vědecké informace a knihovnictví“

1989 stáž na Univerzitě v Torontu

1977 odborný asistent na katedře vědeckých informací a knihovnictví FF UK

1976 rigorózní řízení k získání titulu PhDr. Na FF UK

1967 – 1977 Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací

1962 – 1967 Ústav pro jazyk český ČSAV

1960 – 1962 Večerní škola pro pracující na Vinohradech

1958 – 1959 Výzkumná dvanáctiletka v Nuslích

1957 – 1958 Programátorka ve Výzkumném ústavu matematických strojů

1952 – 1957 Studentka matematicko-fyzikální fakulty UK

1950 – 1952 Statistička v Autoklubu

1942 – 1950 Reální gymnázium, Praha 1, Dušní 19

Průhonice - oáza dětské radosti

Paní Marie Königová, rozená Šulcová, se narodila v Praze, v nemocnici v Podolí. Je třetím dítětem svých rodičů, první holka v rodině. Na své dětství má skvělé vzpomínky. Dětství společně se svojí rodinou prožila v Průhonicích, které považuje za svůj pravý domov. Okolité příroda této obce nabízela malé a zvědavé holce mnoho zážitků.

Odpoledne s paní profesorkou

Na setkání s paní profesorkou jsme se velmi těšily. Před naším setkáním jsme si pečlivě nastudovaly její životopis. Každou z nás zaujal život Marie Königové, i. ženy s profesorským titulem za informační vědy.

Paní profesorko, řekněte nám nějaké informace z vašeho dětství?

„Jsem Vltavou křtěná, protože jsem se narodila na Starém městě. Potom jsme ale žili v Průhonicích. Čili Průhonice jsou mým centrem, kde jsem chodila do školy. Ze začátku tam chodili do školy i bratři. Průhonice pro nás byly oázou, kam jsme jezdili na kolech. Protože jsem vyrůstala za války, nechodila jsem do úplně běžné školy, ale chodila jsem do takzvané cvičné školy.“

Můžu se vás zeptat, v čem spočívala podstata cvičné školy, která se nacházela v Křížovnické ulici?

„Byly to nekoedukované třídy, protože tenkrát kluci chodili do obecné školy a holky chodily do dívčí školy. My, holky ze Starého města, jsme chodily do nejbližší dívčí školy, která byla zároveň školou cvičnou. Její podstatou bylo, že nás učili páni profesori z Pedagogické fakulty UK. Pod jejich vedením nás učily také studentky, tzv. kandidátky. A my jsme byly „materiál“, se kterým ony pracovaly.“

Křížovnická ulice na Starém Městě se nacházela poblíž Josefova, kde bylo židovské město. Navštěvovala tuto cvičnou školu společně s vámi i děvčata židovského původu?

„Přišla válka a první dva roky nás nikdo nerozlišoval na základě původu. Až ve 3. třídě, když začala válka, tam některé holčičky najednou nebyly. Následně poté jsme se dozvěděly, že tomu tak bylo kvůli jejich původu.“

„V aktuální době dělám kurzy tvořivosti pro seniory, kteří mají společný krásný domov. V tomto seniorském domově za mnou přišla jedna dáma v mém věku a řekla mi: „Já tady teď jsem nová, jmenuji se Ina Chaunová. Chodila jsem s tebou do 1. třídy.“ V tu chvíli jsem si myslela, že se rozbřečím. Potkaly jsme se po více než sedmdesáti letech. Celou tu dobu, a to byla léta letoucí, jsem si pokládala otázku, jak ty holčičky dopadly. Jaký byl jejich osud. Mezi těmi, které jsem znala, tedy přežila alespoň jedna. U společného vyprávění mi řekla, že přežila díky tomu, že se její tatínek židovského původu, který byl odveden do koncentračního tábora, těsně předtím nechal rozvést se svou nežidovskou paní. Ta se společně se svou dcerou Inou přestěhovala mimo Prahu. To byl okamžik, který mi připadal tak strašně, strašně dojemný.“

Dismanův rozhlasový soubor

„Kdysi, hned po roce 45, jsem nastoupila do Dismanova rozhlasového souboru. Byla jsem tam sice jen do roku 1948, ale zažila jsem díky tomu v té době nezapomenutelný výlet do Anglie.“

Záliba se stala rodinným podnikem

Augustin Šulc, tatínek paní Marie Königové, velký propagátor a spoluzakladatel motorismu ČSR dovážel od roku 1922 do České republiky motocykly značky BSA. Učil začátečníky volit kvalitu a spolehlivost.

Máte ještě nějakou vzpomínku na Staré Město v souvislosti s obdobím židovského holocaustu, která se vám vryla do paměti?

„Na Starém Měste jsme měli našeho dětského lékaře pana Dr. Aschermana. Ordinaci měl v Pařížské ulici. Musel nosit židovskou žlutou hvězdu. Pamatuji si, že jsme šly s maminkou po ulici a potkaly jsme ho. Maminka šla k němu, že ho pozdraví a on jí řekl: „Nechodte ke mně, budete mít problémy.““

Váš tatínek, pan Šulc, dovážel před 2. světovou válkou motocykly z Anglie, konkrétně z Birminghamu. Předpokládáme, že znárodnění v 50. letech zasáhlo i vaši rodinu.

„Ano, máte pravdu. V 50. letech jeho obchod znárodnili komunisté, ačkoliv na to neměli nárok. Byl zbaven veškerého majetku a držen ve vyšetřovací vazbě devět měsíců. Prokázalo se, že nic neprovedl, žádné majetky „neulil“. To bylo vyloučené. I přesto si těch devět měsíců odseděl a následně poté pracoval už jen na pozici pomocného dělníka. Mého staršího bratra vyhodili ze Stavební fakulty. Takové byly politické průniky do našich životů.“

„Můj osobní názor je ten, že v 50. letech bylo u nás nejhůř. Bylo to poměrně dost brzo po válce a byl tady komunismus. Lidí byli utlačováni, báli se. Byla popravena Milada Horáková. Přesně v té době byl můj tatínek ve vyšetřovací vazbě. Nikdo nevěděl, co se může komukoliv stát. Každý, kdo nic neudělal, mohl být stíhán. Klidně nechávali lidi popravit.“

I přesto jste první ženou, která získala profesorský titul za informační vědy. Jak se vám podařilo dostat se na vysokou školu za tehdejšího politického režimu?

„V září jsem se podívala do novin a na zadní stránce bylo napsáno, že Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy vypisuje náhradní termín na přijetí studentů. Řekla jsem si, že pokud je to náhradní termín, v září když už bylo dávno po přijímačkách, tak asi by mě mohli na tu školu vzít. Přihlásila jsem se, protože matematika mi nedělala problémy a přijali mě, aniž by se dívali přes politický filtr.“

Po úspěšném ukončení studia na Matematicko - fyzikální fakultě Univerzity Karlovy v roce 1957 jste začala o pár let později pracovat v Ústavu pro jazyk český - Akademii věd. Věnovala jste se matematické statistice a lingvistice. Vysvětlíte nám v čem spočívá význam této práce?

„Ano, ráda. Vysvětlím vám to na příkladu neznámého spisovatele. Dopis není podepsaný. Nejdříve si srovnáme to, jakým stylem spisovatel psal. Na tom ale až tolik nezáleží, víc záleží na obsahu. Začneme zkoumat sloh, vyjádřování a slovní zásobu. Díky tomu můžeme zjistit, že to byl dopis například Karla Hynka Máchy. I když pořád existuje určité procento nejistoty.”

Zajímá nás také období 2. světové války. Jaká je vaše nejintenzivnější vzpomínka z tohoto období v souvislosti s Prahou?

„V období 2. světové války jsme žili s maminkou a s bratry v Průhonicích u prarodičů. Tatínek zůstal v Praze kvůli obchodu. Proto se můj bratr rozhodnul, že společně se svým kamarádem z Průhonic pojedou na kolech za tatínkem do Prahy. Podívat se, co s ním je, protože jsme o něm vůbec nic už delší dobu nevěděli. Kluci přijeli na kolech až na Staroměstské náměstí. Náměstí bylo plné jásajících lidí, kteří oslavovali konec revoluce. Jásající dav najednou ohlušily rány z kulometu. Na Týnské věži byl ukrytý “esesák”, což nikdo nevěděl. Lidi padli na zem. Někteří leknutím, jiní se chtěli ukrýt a někteří byli mrtví. V tu chvíli přijel na náměstí zaprášený ruský tank. Ruští vojáci byli utahaní a špinaví, seděli na tancích. Jejich velitel spatřil, co se děje. Podíval se na Týnskou věž a namířil na ni dělo. Ustřelil ji i s “esesákem”. Vždy říkám, že toto je pro mě moment, kdy skončila válka.”

Co byste díky svým životním zkušenostem doporučila všem mladým lidem?

„Kreativita mladých by měla přinášet něco nového, tvůrčího a zajímavého. Něco, co má smysl pro lidi a pro vědu.”

® **Zpracovaly:** Natalia Rubio Cupalová, Květa Nguyenová, Kristýna Veselá, Kateřina Dostálová, Hana Marie Kuželová